

GLASBA ZA MARIJO TEREZIJO

KONCERTI IZ PTUJSKE ZBIRKE

ANTONIO CALDARA
(?1671–1736)

Uvertura iz slavnostne kantate *Dialogo tra la vera disciplina ed il genio*
Allegro assai – Aria

CASTELI (JOŽEF KASTELIC?)

Koncert v C-duru za čembalo in godala
Allegro – Adante – Presto

GEORG REUTTER
(1708–1772)

Sinfonia v c-molu
Largo – Allegro

GEORG CHRISTOPH WAGENSEIL
(1715–1777)

Sinfonia v G-duru, w.18
Allegro – Andante – Allegro

JOHANN GEORG ZECHNER
(1716–1778)

Koncert v F-duru za čembalo, dve violini in bas
Allegro – Adagio – Presto

FLORIAN LEOPOLD GASSMANN
(1729–1774)

Godalni kvartet V v d-molu, H.455
Andante – Allegro

CASTELI (JOŽEF KASTELIC?)

Koncert v G-duru za violino, čembalo in godala
Allegro – Adagio – Presto

Ansambel musica cubicularis

ALESSANDRO CICCOLINI, baročna violina · PATRIZIO FOCARDI, baročna violina
ŽIGA FAGANEL, baročna violina · ZSUZSANNA CZENTNÁR, baročna viola
DOMEN MARINČIČ, baročni violončelo · TOMAŽ SEVŠEK, čembalo

NOCOJŠNJI spored sestavlja instrumentalna glasba štirih skladateljev, ki so komponirali za cesarico MARIJO TEREZIJO (1717–1780), in trije koncerti za čembalo in godala iz ptujske zbirke. Uvodna skladba izvira z začetka slavnostne komorne kantate *Dialogo tra la vera disciplina ed il genio*, ki je nastala za njen god oktobra 1730, ko je imela trinajst let. ANTONIO CALDARA se je rodil v Benetkah, deloval je kot kapelnik in operni skladatelj v Mantovi, Barceloni in Rimu, zadnjih dvajset let življenja pa je bil namestnik kapelnika na dunajskem dvoru.

Vsi trije koncerti na sporedu so se ohranili v zbirki enaintridesetih koncertov za čembalo in razne zasedbe godal, ki jo danes hrani Knjižnica Ivana Potrča Ptuj. Rokopisi domnevno izvirajo iz zapuščine grofov ATTEMS, ki so med letoma 1754 in 1772 prebivali v dornavskem dvorcu. Tovrstni koncerti s solističnim glasbilom s tipkami so bili takrat še razmeroma redki in ptujska zbirka je v srednji Evropi edinstvena. Nocoj bosta prvič v sodobnem času zazvenela koncerta CASTELIJA, verjetno jezuita JOŽEFA KASTELICA (1710–po 1773) iz Šoštanja, ki je deloval v Gradcu in pozneje na Dunaju. Prvi je namenjen čembalu in štirim godalom, drugi pa vsebuje poleg epizod s solističnim čembalom tudi nenavadno

zahteven part za solistično violino z visokimi legami in virtuoznimi figurami, ki tudi zaradi spremljave visokih godal brez bassa continua spominja na glasbo GIUSEPPA TARTINIJA. JOHANN GEORG ZECHNER je najpomembnejši izmed skladateljev, ki so komponirali za samostane in plemiče v Spodnji Avstriji. Nekaj let je bil organist benediktinske opatije v Göttweigu in nato *regens chori* v Kremsu na Donavi. Študiral je filozofijo in teologijo, okrog leta 1750 je bil posvečen za duhovnika in je kmalu zatem prevzel vodstvo kapele v Steinu na Donavi. Odtlej se je posvečal predvsem komponiranju. Bil je prvi, ki je v mašah predpisoval daljše solistične odseke za orgle. Ptujška zbirka vsebuje vse štiri koncerte, ki jih poznamo izpod njegovega peresa.

GEORG REUTTER je dobil glasbeno izobrazbo pri očetu in pri ANTONIU CALDARI, že leta 1727 je napisal svojo prvo opero za dunajski dvor in štiri leta pozneje postal dvorni skladatelj. Po očetovi smrti je prevzel vodstvo glasbene kapele v dunajski katedrali sv. Štefana, se začel več posvečati cerkveni glasbi in skoraj trideset let veljal za najvplivnejšega cerkvenega glasbenika na Dunaju. Nadziral je tudi instrumentalno glasbo na dvoru in komponiral glasbenoscenska dela, posvečena MARIJI TEREZIJI in drugim dvorjanom. V času, ko se

je zmanjševala cesarska podpora glasbi, je prevzemal vedno več zadolžitev na dvoru, naziv kapelnika pa so mu uradno podelili šele tri leta pred smrtjo. REUTTERJEVA *Sinfonia*, ki spominja na kratko uverturo h kakšnemu oratoriju ali operi, se je ohranila v samostanu Heiligenkreuz blizu Dunaja, ki ga je od leta 1790 vodil kot opat njegov sin KARL. Na Ptujju so se ohranili tudi štirje čembalski koncerti GEORGA CHRISTOPHA WAGENSEILA, ki velja za enega utemeljiteljev dunajskega klasicizma. Leta 1739 je po priporočilu JOHANNA JOSEPHA FUXA postal dvorni skladatelj in to službo obdržal vse do konca življenja. Nekaj let je bil tudi organist v zasebni kapeli ovdovele cesarice ELIZABETE KRISTINE in leta 1749 postal dvorni učitelj klavirske igre. S svojimi simfonijami je zaslovel po vsej Evropi, komponiral pa je tudi opere in cerkveno glasbo. Šestletni WOLFGANG AMADEUS MOZART je pred MARIJO TEREZIO izvedel enega njegovih čembalskih koncertov. V pismu

cesaričinemu poslaniku KAUNITZU je WAGENSEIL leta 1751 poudaril, da je treba njegove stavke z oznakama *Allegro* in *Presto* igrati zelo hitro in da zato postanejo zahtevni, čeprav se zdijo na prvi pogled preprosti. GEORGA REUTTERJA je na čelu dunajske dvorne kapele nasledil cesaričin takrat menda najljubši skladatelj FLORIAN LEOPOLD GASSMANN, glasbenik češkega rodu, ki se je izobraževal v Italiji in je zaslovel predvsem s svojimi operami. Zapustil je tudi vrsto simfonij, cerkveno glasbo in komorna dela za razne zasedbe pihal in godal. Med njimi je kar sedemintrideset godalnih kvartetov. Dvanajst jih je izšlo v zadnjih letih GASSMANNOVEGA življenja, stavka na nocojšnjem sporedu pa izvirata iz zbirke šestih kvartetov, ki so jo izdali šele leta 1804 na Dunaju.

DOMEN MARINČIČ

ALESSANDRO CICCOLINI je znan kot koncertni mojster ansambla La Cappella della Pietà dei Turchini. Po naročilu Alana Curtisa in Antonia Floria je rekonstruiral manjkajoče parte raznih oper in oratorijev. Snema za založbe Accent, Brilliant Classics, Harmonia Mundi France, Opus III, Symphonia, Stradivarius in Tactus. Kot solist je posnel violinske sonate Subissati-ja, Zanija, Albinonija in Pietra Degli Antoni.

PATRIZIO FOCARDI je po študiju v Firencah igral v Baročnem orkestru Evropske unije, nato pa z ansambli, kot so Modo Antiquo (Federico Maria Sardelli), Il Complesso Barocco (Alan Curtis), Concerto Soave (Jena-Marc Aymes) in Cappella della Pietà dei Turchini (Antonio Florio). Snemal je za založbe Tactus, Harmonia Mundi France, Opus III, Symphonia in Naïve. Poučuje baročno violino na akademiji za glasbo v Firencah.

ŽIGA FAGANEL je študiral violino pri Alice Schoenfeld na glasbeni šoli Thornton Južnokalifornijske univerze v Los Angelesu. Bil je koncertni mojster slovenskih in mednarodnih mladinskih orkestrov in je zdaj član Orkestra Slovenske filharmonije. Igra violino neznanega južnonemškega mojstra iz prve polovice 18. stoletja, ki so jo nedavno restavriral in vrnil v prvotno stanje.

ZSUZSANNA CZENTNÁR sodeluje kot svobodna glasbenica z orkestri La Folia Barockorchester, Kölner Akademie in Musica Aeterna. Je stalna članica orkestra L'arte del mondo in ansambla za renesančno glasbo Exquisite Band. Nastopa v Evropi, Aziji, Južni Ameriki in ZDA. Snema za ARTE, Sony, Deutsche Grammophon, Deutsche Harmonia Mundi, Onyx Classics in CPO.

DOMEN MARINČIČ je študiral violino da gamba v Nürnbergu in pri Philippu Pierlotu na Visoki šoli za glasbo Trossingen. Diplomiral je tudi iz čembala in končal podiplomski študij generalnega basa. Kot komorni glasbenik nastopa po vsej Evropi, v Kanadi in na Bližnjem vzhodu. Posnel je več kakor trideset zgoščenk za založbe Aeolus, Accent, BIS, Harmonia Mundi France, Oehms Classics, Ricercar in Sony/DHM.

TOMAŽ SEVŠEK je študiral orgle pri Zsigmondu Szathmáryju in čembalo pri Robertu Hillu na Visoki šoli za glasbo v Freiburgu. V okviru izmenjave se je eno leto izobraževal na Eastman School of Music v Rochesteru (ZDA) pri Davidu Higgsu in Arthurju Haasu. Koncertira doma in v tujini (Nemčija, Avstrija, Italija, Francija, Španija, ZDA) in sodeluje z različnimi slovenskimi orkestri. Izvaja tudi solistične recitale na znanih zgodovinskih orglah po Evropi.

Glasbeni dogodek je uvodna prireditev simpozija »Marija Terezija (1717–1780): Razsvetljena reformatorka in babica srednje Evrope«, ki ga organizirata Zgodovinski inštitut Milka Kosa ZRC SAZU in Slovensko društvo za preučevanje 18. stoletja. Koncert je finančno podprla tudi Fundacija Viktorija.

Naslednji koncert cikla:

Torek, 3. oktobra 2017, ob 20.00, Atrij ZRC

MIT O ARKADIJI

Spored: Alessandro Scarlatti, Bernardo Pasquini, Georg Friedrich Händel, Francesco Alborea

Ansambel musica cubicularis:

BARBARA KOZELJ, mezzosopran · SAM CHAPMAN, teorba

DOMEN MARINČIČ, baročni violončelo · TOMAŽ SEVŠEK, čembalo

Koncertni cikel HARMONIA CONCERTANS – Stara glasba na Novem trgu podpirajo:

Mestna občina
Ljubljana

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

